

Zaskrbljenost zaradi izvoza

Predsedstvo občinske organizacije ZKS Ljubljana Center je na seji, ki je bila 3. marca sklenilo ustanoviti delovne skupine, ki naj bi obiskale izvozne OZD in si prizadevale ugotoviti vzroke za zastajanje in celo upadanje izvoza. Poglobljena razprava na seji je namreč pokazala, da so za slabe izvozne rezultate poleg znanih ovir na področju devizne zakonodaje krive tudi slabosti znotraj posameznih delovnih organizacij.

Slaba organizacija dela, zastarela tehnologija, neustrezni kadri in zastareli programi so marsikje močna ovira za uspešen nastop na zahtevnih trgih v zahodnih državah. Ali smo sploh še sposobni izvažati? Kaj smo napravili v lastnih podjetjih, da bi se lahko uspešno spopadli z zahtevno mednarodno konkurenco? Takšna vprašanja so zastavljali člani predsedstva kljub temu, da so bili temeljito seznanjeni tudi z objektivnimi težavami na tem področju in to tistimi, na katere v okviru občine ne moremo prav nič vplivati.

Tečaj dinarja ni realen, izvozne spodbude so se prepolovile, ukinjene so razpolagalne pravice z devizami in tudi inflacija je naredila svoje. Banke neredno plačujejo tujim dobaviteljem, ki jih počasi mineva potrpljenje. Ker neredno plačujemo uvoženi reprodukcijski materiala tudi ne moremo nemoteno proizvajati in izvažati. Grozi nevarnost, da bomo začeli izgubljati težko pridobljene tuje kupce. Izvoz na klirinško področje se bolj izplača kot na konvertibilno. Podatek, da je znašal skupni indeks izvoza v lanskem letu (velja za našo občino) 101,8 in

od tega na konvertibilno področje komaj 81,1 v primerjavi s predlanskim letom zgovorno pove, kam so obrnjene izvozne usmeritve naših delovnih organizacij.

Gospodarstvo zapuša tuja tržišča, ker so mu v domovini zagotovljeni boljši rezultati. Zaradi položaja v lanskem letu se ruši ugled naše države. Delavce še komaj prepričujemo, da vztrajajo pri izvozni usmeritvi, ker se bojijo, da bo podjetje zabredlo v rdeče številke.

Predsedstvo je sklenilo opozoriti odgovorne dejavnike na zastoj na tem področju. Hkrati je predsedstvo zahtevalo, da moramo storiti vse, kar je v naši moči, da vsaj v občini obrnemo stvari na bolje.

Delovne skupine, ki naj bi proučile vzroke za slabe rezultate na tem področju so v času, ko to poročamo, že začele z delom. O njihovih ugotovitvah bomo spregovorili v eni od naslednjih številčk glasila.

N. I.

Prenova – v središču mesta žal prepočasno napreduje

KAJ VSE PREDVIDEVAMO V NAŠI OBČINI DO LETA 2000?

Cankarjevo nabrežje, Križevniška

Ko je skupščina občine Ljubljana Center sprejemala srednjeročni družbeni plan za obdobje 1986–1990 programske zasnove o urejanju posameznih območij še niso bile izdelane. Programske zasnove so podlaga za izdelavo prostorskih izvedbenih aktov in vsebujejo podatke o legi, velikosti in zmogljivosti posameznega ureditvenega območja, o namenski rabi prostora, pogojih za urbanistično in arhitektonsko oblikovanje in pogojih za zavarovanje naravne in kulturne dediščine in bivalnega okolja.

Zasnove za posamezna območja so zdaj že izdelane in o njih potekajo po KS izredno živahne, včasih tudi zelo kritične razprave bodisi na sekcijah, bodisi na zborih.

V kratkem bomo predstavili predloge strokovnjakov o tem, kako naj bodo do leta 2000 v naši občini urejena posamezna območja. V tej številki predstavljamo območja Cankarjevo nabrežje, Križevniške ulice.

Cankarjevo nabrežje

Predvidena ureditev je v skladu z razglasitvijo Stare Ljubljane za kulturni in zgodovinski spomenik. Gre za prenovno in rekonstrukcijo stavb, dvorišč in atrijev. Trgovsko – kulturna ponudba v pritličjih stavb zlasti na Prešernovem in Mestnem trgu ter v Stritarjevi ulici naj bi se še popostrila v smislu reprezentativne trgovske ponudbe. Cankarjevo nabrežje naj bi postalo sprehajališče, namenjeno izključno pešcem, s

klopami in uličnimi svetilkami, pri čemer bodo gostilna Maček, pivnica in Zlata ribica ter prostor okrog njih še posebno skrbno urejeni. Ob urejanju tega prostora ne bodo zanemarili možnosti gradnje pešceve brvi, ki bi povezovala Ribji trg s Hribarjevim nabrežjem.

Ob preurejanju stavb na tem območju bo potrebno graditi kanalizacijo za odvodnjavanje površin, nov vodovod in rekonstrukcijo starega. Potrebna bo tudi sanacija obstoječega plinskega omrežja, ki bo namenjena pripravi sanitarne vode in kuhe. Ogrevanje bo daljinsko.

Po načrtu bo celovita obnova zajela stavbe na Mestnem trgu 24, 20, 19, 18, 17, Ribji trg 6, 4, Cankarjevo nabrežje 13, Krojaško 6 in

Ključavničarsko 3. Programska prenova pa je predvidena na Mestnem trgu 23, 21, 15 in 14.

Tako bo potrebno prenoviti okoli 3800 m² poslovnih površin v pritličju in 4300 m² v zgornjih etažah.

Križevniška

Območje je v Stari Ljubljani, leži na levem bregu Ljubljanice, omejeno je z Gosposko ulico, Bregom, Križevniško in Salendrovo ulico. Značilno za to območje je, da je zaradi NUK, Kulturnega informacijskega centra, Križank, Slovenske akademije znanosti in umetnosti ter Mestnega muzeja ne le dominanten, temveč po svoji dejavnosti tudi nacionalnega pomena. Mestni muzej bo svojo dejavnost razširil tudi v pritlične prostore: dvorišni ambient muzeja samega, kot sosednjih stavb, pa naj bi nudil možnost razstavljanja eksponatov na prostem.

Na Bregu naj bi se razvijala predvsem kvalitetna obrtna dejavnost, prav tako v Salendrovi, medtem, ko naj bi pritlični prostori v Križevniški bili namenjeni predvsem različnim oblikam umetnostne obrti, grafične in oblikovalske smeri.

Celovita prenova bo po načrtu potrebna v stavbah na Križevniški 3, 5, 7, 9 ter Bregu 10, delno pa na Bregu 12, 14, 16, 18, Salendrovi 4, 6 in Gosposki 15, 17.

SEJA OBČINSKE KONFERENCE SZDL

Kako bomo živeli

Temeljno vprašanje je, kako se bo občan počutil v prostoru, kjer živi. To je bila ena od ugotovitev, ki so jih izrekli na 17. seji občinske konference SZDL, ki se je sestala 24. marca. Na dnevnem redu so bile prostorske sestavine srednjeročnega plana, o katerih zdaj teče živahna razprava v vseh okoljih. Delegati so na konferenci sprejeli tudi zaključni račun za leto 1986 in finančni načrt občinske konference za leto 1987.

Beseda je tekla o dokumentih, ki predstavljajo prostorsko sestavino srednjeročnega plana. O teh dokumentih zdaj razpravljajo v krajevnih skupnostih, bolj kompleksno predstavitev gradiva pa lahko najdejo občani na razstavi v Križankah. Med drugim so na konferenci tudi predlagali, naj bi z razpravami v krajevnih skupnostih začasnó prenehali in občani naj bi si prej ogledali omenjeno razstavo.

Slišali smo tudi mnenje, da razprava o prostorskih sestavinah srednjeročnih planov v sedanjem času ni najbolj nujna, saj imamo opraviti z vrsto težjih in bolj perečih zahtev na gospodarskem področju. Prav tako najbrž ne bi kazalo govoriti o takšnih zadevah sedaj, ko so negospodarske investicije prepovedane.

Kasneje se je v razpravi izoblikovalo mnenje, da o zadevah moramo vendarle spregovoriti in sprejeti ustrezne dokumente, saj smo zdaj v bistvu brez ustreznih aktov, ki bi nam nudili podlago za izdajo gradbenih dovoljenj. Zaradi tega lahko prihaja večkrat do zelo neljubih zapletov.

V razpravi so opozorili na izredno dragocen prostor v naši občini in menili, da moramo ta prostor razbremeniti vsega balasta in ga oplemenititi tako, da bomo imeli od njega tudi ustrezne koristi. Ob tem se ne smemo izgubljati v strokovnih razpravah, ker je to stvar izvedencev. Moramo pač vedeti, do kam bodo odločali strokovnjaki, in kje se začne pobuda krajanov. Slišali smo tudi mnenje, da so planerji premalo mislili na razmere, v katerih živijo krajanje. Ne gre prezreti dejstva, da se je v zadnjih letih izselilo iz občine Center kar 10.000 ljudi in da moramo zdaj zastaviti naše delovanje tako, da omogočimo primerno življenje vsem ljudem, ki bivajo v strogem središču mesta. Čeprav v samem mestu nimamo na voljo veliko prostora pa z dolgoročnimi plani vendarle predvidevamo, da se bo število prebivalstva povečalo, k čemur naj bi prispevale gradnje novih stanovanjskih hiš tako na območju Pliarne 300 stanovanj, na Komenskega ulici 100 stanovanj, na območju Cukrarne 400 stanovanj in ob Dolenjski progi 500 stanovanj.

Poseben problem pa predstavlja prenova, ki bi se je morali lotiti celovito, ne pa se zadovoljiti le s posameznimi izboljšavami.

POSVET O VAROVANJU OKOLJA V KS AJDOVŠČINA

Preveč hrupa, strupa in smradu

Delegati v KS Ajdovščina smo se lotili razprave o varovanju okolja na osnovi ugotovitev, da kljub našim neštetim opozorilom na neznosne bivalne pogoje v ožjem središču mesta, nismo zasledili učinkovitejših ukrepov, ki bi te pogoje vsaj omilili, če že ne bistveno izboljšali. Enako slabe bivalne pogoje imajo skoraj vsi prebivalci občine Center in smo zato povabili na skupen posvet predstavnike vseh krajevnih skupnosti naše občine.

Pripravili smo teze, v katerih smo opozorili na sprejete usmeritve, sklepe in stališča o varovanju okolja v ljubljanskih in občinskih planskih aktih in resolucijah, hkrati pa tudi na izredno slabe bivalne razmere, ki jih predlogi novih prostorskih dokumentov, po našem mnenju, ne upoštevajo.

Posveta so se udeležili predstavniki 7 krajevnih skupnosti. Skupaj smo ugotovili, da je onesnaženost zraka v središču mesta tako velika, da se je treba brez odloga lotiti sanacije razmer, ker je ogroženo zdravje prebivalstva. Poleg prevelike koncentracije SO₂ v zimskih mesecih, je za zdravje občanov mnogo bolj poguben vpliv izpušnih plinov in zlasti svinca, ki se povečuje zaradi čedalje gostejšega mestnega prometa na tem področju. Kljub opaznemu slabšanju zdravstvenega stanja starejših prebivalcev in šolske mladine, se zdravstvena služba še ni lotila proučevanja vplivov izpušnih plinov in svinca na zdravje občanov pa čeprav so javnosti dobro znane izkušnje številnih velikih držav.

Posledica pomanjkanja takih raziskav in neupoštevanja opozoril delegatov, so sedanji predlogi prostorskih ureditvenih aktov, ki predvide-

vajo enako, ali celo večjo gostoto prometa v mestnem središču, še več odprtih parkirišč in gradnjo sedem podzemnih garaž z veliko zmogljivostjo prav v najbolj gosto naseljenem področju.

Predstavniki krajevnih skupnosti smo se zato na omenjenem posvetu dogovorili, da bomo skupno nastopali z zahtevami za odločno sanacijo razmer. Bili smo enotnega mnenja, da je treba gostoto prometa skozi mestno središče bistveno omejiti in urediti parkirišča na obodu mesta, podzemne garaže pa predvideti zunaj strnjeno naseljenih predelov. Kako malo upoštevajo občinski in mestni upravni organi zahteve občanov v zvezi z urejanjem mestnega prometa pove podatki, da je sekcija za promet pri občinski konferenci SZDL Center že leta 1982 pripravila celo vrsto predlogov za ureditev teh razmer. Te predloge je v celoti ponovno potrdila občinska konferenca SZDL leta 1984, vendar se doslej ni spremenilo še prav nič. Mestne obvoznice so resda preusmerile velik del tovornega prometa na druge trase, zato pa so ceste in pločnike zavzeli osebni avtomobili in mestni promet.

Glede varovanja zraka in zmanjševanje hrupa,

ki prav tako izredno škodljivo vpliva na zdravstveno stanje prebivalcev smo bili mnenja, da je treba uvesti redne registracije mopedov in tehnične preglede zanje, rigoročno zmanjšati počasni in mirujoči promet v mestnem središču, ugotovljati večje onesnaževalce zraka in zahtevati posebne ukrepe zanje, pospešiti prehod na daljinsko ogrevanje, zavzemanje se za čimprejšnjo uvedbo bencina brez svinca itd. Zdravstvena služba pa bo morala proučiti posledice vpliva svinca na zdravje občanov in predpisati ustrezne preventivne in druge ukrepe.

Glede obravnave predlogov prostorskih ureditvenih aktov smo menili, da morajo le-ti zagotoviti sanacijo sedanjih neznosnih bivalnih razmer v občini. Javno razpravo o doslej pripravljenih aktih je treba podaljšati od 30 na 60 dni, razgrniti jih

v vseh krajevnih skupnostih s primerno razlago, hkrati pa tudi opozoriti vse občane na spremenjene predpise v zvezi s sprejemanjem prostorskih aktov.

Dogovorili smo se tudi o tem, kaj lahko v svojem okolju sami storimo za čistejšo okolje, za sortiranje odpadkov, za prosvetljevanje prebivalstva in zlasti šolske mladine v zvezi z varstvom okolja itd.

Sklenili smo, da bomo skupno oblikovane predloge posredovali na posvetu o varstvu okolja, ki ga je organizirala občinska konferenca SZDL. Obenem pa smo se tudi domenili, da bomo proučili najuspešnejši način povezovanja krajevnih skupnosti v občini pri razreševanju problemov, ki so skupni vsem prebivalcem občine.

vš

Konkretna stališča, predlogi, pripombe

V letošnjem letu teče postopek za sprejem občinskega odloka, ki bo uredil prostorske ureditvene pogoje za dobro polovico območja občine Ljubljana Center.

V primerjavi s prejšnjim zakonsko ureditvijo, je bistvena sprememba ta, da je kakršnokoli pomembnejše razpravljanje in usklajevanje interesov moč opraviti samo sedaj, to je v fazi sprejemanja odloka.

Prostorski ureditveni pogoji namreč tako podrobno določajo ureditev posameznega območja, da je nadaljnji postopek za izdajo lokacijskih dovoljenj in postopek za izdajo gradbenih dovoljenj neznatnega pomena. S prostorskimi ureditvenimi pogoji bodo sprejeti daljnosežni ukrepi, ki posegajo v prostor v središču mesta in v življenjsko okolje številnih krajanov.

Zato vas pozivamo, da spremljate postopek sprejemanja prostorskih ureditvenih pogojev in da se, zavedajoč daljnosežnosti sprejetih odločitev, tudi sami vključite v javno razpravo, da si ogledate javno razgrnitev, da se udeležite predstavitev v vaši krajevni skupnosti, predvsem pa, da oblikujete jasna in konkretna stališča ter jih v obliki predlogov posredujete krajevnim skupnostim ali tudi naravnost Komiteju za urejanje prostora občine Ljubljana Center.

Od predlagateljev pa bomo zahtevali gradivo v jasni, pregledni in vsem razumljivi obliki ter seveda natančne navedbe, kakšne bodo spremembe v vsaki krajevni skupnosti posebej.

Zanimivo bo tudi izvedeti, katera vrednostna načela in kriteriji so vodili projektante (zlasti kako se spoštujeta in uresničujejo načelo varovanja in izboljševanja človekovega okolja) ter kakšna je vzročna povezava med temi načeli in rešitvami, ki jih ponujajo projekti.

KK SZDL Ajdovščina